

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział ...

Nauka w społeczeństwie. Wstęp do studiów nad nauką i

Dr Andrzej W. Nowak

Dziedzina/ dyscyplina	Filozofia, socjologia wiedzy, studia nad nauką i techniką
Rodzaj zajęć	Wykład ogólnouniwersytecki z elementami konwersatorium
Język	polski
ETCS	2
Liczba godzin	30
Termin zajęć	Środa 9:45, sala D bud. E (nowy), zajęcia odbywają się w rytmie cotygodniowym od 20 lutego 15 spotkań po 1,5 h
Cel zajęć	<p>Celem wykładu jest prezentacja studiów nad nauką i techniką (Science Technology Studies -STS). Ten, wciąż relatywnie nieznany obszar badań w Polsce koncentruje się na funkcjonowaniu nauki i techniki w społeczeństwie. Badania STS oparte są na empirycznych studiach przypadków z obszaru funkcjonowania nauki i techniki w społeczeństwie. Szczególnie ważne są badania kontrowersji naukowych oraz tych z innowacji, które powodują lęki społeczne. W odróżnieniu od filozofii i metodologii nauki zainteresowanie nauką przeniesione jest z poziomu teoretycznego na jej wymiar praktyczny – prowadzi się analizy dotyczące usytuowania praktyk naukowych, laboratoryjnych. Ważnym wymiarem tego nurtu jest badanie w jaki sposób wiedza naukowa koresponduje z innymi rodzajami wiedzy oraz badanie relacji pomiędzy wiedzą ekspertów i laików.</p> <p>W zaproponowanym cyklu wykładowym, dużą rolę odgrywać będzie analiza kontrowersji naukowo-społecznych, dlatego, że dzisiejsza nauka rzuca nam dwojakiego rodzaju wyzwanie. Z jednej strony generuje ona na niespotykaną wcześniej skalę źródła niepewności i lęków. Z drugiej jednakże prowokuje postawy irracjonalne i antynaukowe, których popularność podmywa oświeceniowe fundamenty nowoczesności. Nauka jest jednocześnie źródłem niewątpliwego sukcesu, jak i stwarza nieznane wcześniej i nie dające się w pełni kontrolować zagrożenia. Zaprezentowane w wykładach ujęcie praktyki naukowej odbiega od tych dwóch obrazów. Bazuje on na wspomnianych wyżej studiach nad nauką i techniką, które skupiły się na drobiazgowych analizach praktyki laboratoryjnej. We wprowadzeniu przedstawiona zostaje argumentacja wspierająca owo podejście do problemu</p>
Treści kształcenia	<p>W cyklu wykładowym zostaną przedstawione:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Procesy społeczne poprzez które wiedza naukowa i techniczna wchodzi we wzajemne relacje, kształtuje warunkuje to, co społeczne.2. Sposoby w jakie wiedza naukowa i techniczna jest ucieleśniania, zawarta, w praktykach, tekstach, maszynach, obrazach oraz w jaki sposób dochodzi do jej dystrybucji.3. Sposoby w jakie ludzie używają, rekonfigurują wiedzę naukową i techniczną oraz w jaki sposób i występują w opozycji w stosunku do niej.4. Kwestie normatywne związane z rozwojem naukowym i technicznym.5. Kontrowersje naukowo-społeczne (ruchy antyszczepionkowe, GMO, energetyka jądrowa, problem ekspertyz naukowych, biopolityka i bioetyka).

	6. Miejsce nauki i techniki w świecie współczesnym.
Wymagania wstępne	Brak specyficznych wymagań poza umiejętnością czytania tekstów naukowych w języku angielskim. Ze względu na specyfikę Studiów nad Nauką i Techniką wykład będzie otwarty dla wszystkich kierunków. Ważnym elementem wykładu będzie odwoływanie się do studiów przypadku, co ułatwia pracę w zespołach interdyscyplinarnych.
Zasady zaliczania zajęć	Praca zaliczeniowa (rekonstrukcja wybranej innowacji i/lub kontrowersji naukowo-społecznej) oraz ustna obrona pracy wraz z egzaminem
Efekty kształcenia	
Po zakończeniu zajęć doktorant/doktorantka potrafi:	Metoda weryfikacji
1. Śledzić sposoby dystrybucji i krążenia wiedzy i nauki w społeczeństwie	Praca zaliczeniowa, egzaminrealizacja ćwiczeń w trakcie zajęć
2. Rozpoznać i zrekonstruować wybrane kontrowersje społeczno-naukowe	Praca zaliczeniowa, egzaminrealizacja ćwiczeń w trakcie zajęć
3. Zrekonstruować jakie wiedza naukowa i techniczna jest ucieleśniania, zawarta, w praktykach, tekstach, maszynach, obrazach.	Praca zaliczeniowa, egzaminrealizacja ćwiczeń w trakcie zajęć
4. Przeprowadzić prosta autoetnograficzną obserwację własnej praktyki naukowej	Praca zaliczeniowa, egzaminrealizacja ćwiczeń w trakcie zajęć
Zalecana literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Abriszewski Krzysztof (2005): <i>Czy dialog realizmu z konstruktywizmem może być konstruktywny? Analiza dyskusji wokół książki „Propaganda scjentystyczna”</i>, w: Ruch Filozoficzny 2 (2). 2. Abriszewski Krzysztof (2008): <i>Poznanie, zbiorowość, polityka. Analiza teorii aktora-sieci Bruno Latoura</i>, Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas” (Horyzonty Nowoczesności, t. 71). 3. Abriszewski Krzysztof (2010): <i>Wszystko Otwarte Na Nowo: Teoria Aktora-Sieci I Filozofia Kultury</i>. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. 4. Abriszewski Krzysztof (2013): <i>Kulturowe funkcje filozofowania</i>, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. 5. Abriszewski Krzysztof, Afeltowicz Łukasz (2009): <i>Arterioskleroza i jej wersje: krążąca referencja, perspektywizm i ontologiczna frakcyjność</i>, w: Zagadnienia Naukoznawstwa z. 3-4 (45), s. 295-313. 6. Bijker, Wiebe and John Law, eds. (1994). <i>Shaping Technology / Building Society: Studies in Sociotechnical Change</i>, Cambridge, MA: MIT Press (Inside Technology Series). 7. Bijker, Wiebe, Hughes, Thomas & Pinch, Trevor, eds. (1987). <i>The Social Construction of Technological Systems: New Directions in the Sociology and History of Technology</i>, Cambridge MA/London: MIT Press. 8. Binczyk Ewa (2013): <i>Technonauka w społeczeństwie ryzyka, w: Filozofia wobec niepożądanych następstw praktycznego sukcesu</i>. Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK. 9. Burchi Massimiano (2009): <i>Beyond technocracy. Science, politics and citizens</i>. Dordrecht, London: Springer. 10. Callon Michel, Lascoumes Pierre, Barthe Yannick (2009): <i>Acting in an uncertain world. An essay on technical democracy</i>. Cambridge, Mass.: MIT Press (Inside technology).

11. Epstein Steven (1995): *The construction of lay expertise: AIDS activism and the forging of credibility in the reform of clinical trials*, w: Science, Technology & Human Values 20 (4), s. 408-437.
12. Epstein Steven (1996): *Impure science. AIDS, activism, and the politics of knowledge*. Berkeley: University of California Press (Medicine and society).
13. Fleck Ludwik (2006): *Psychosocjologia poznania naukowego*, w: UMCS, Lublin.
14. Fleck Ludwik, Tuszkievicz Maria, Cackowski Zdzisław (1986): *Powstanie i rozwój faktunaukowego. Wprowadzenie do nauki o stylu myślowym i kolektywie myślowym*. Lublin: Wydawnictwo Lubelskie (Człowiek i Świat Człowieka).
15. Fuller Steve (2009): *Nauka vs religia? Inteligentny projekt a zagadnienia ewolucji*. Poznań: Zysk i S-ka (Antropos).
16. Gawande Atul (2012): *Potęga checklisty. Jak opanować chaos i zyskać swobodę w działaniu*. Kraków: Wydawnictwo Znak.
17. Gawande Atul (2015a): *Komplikacje. Zapiski chirurga o niedoskonałej nauce*. Warszawa: Wydawnictwo „Magnum”.
18. Gawande Atul (2015b): *Śmiertelni. Medycyna i to co najważniejsze*. Warszawa: Wydawnictwo Magnum.
19. Goldacre Ben (2011): *Lekarze, naukowcy, szarlatani. Od przerażonego pacjenta do świadomego konsumenta*. Gliwice: Septem – Wydawnictwo „Helion”.
20. Goldacre Ben. (2013): *Złe leki. Jak firmy farmaceutyczne wprowadzają w błąd lekarzy i krzywdzą pacjentów*. Katowice: Wydawnictwo Sonia Draga; P.H.U. Sonia Draga.
21. Jasanoff Sheila (2004): *States of knowledge: the co-production of science and the social order*. Routledge.
22. Jasanoff, Sheila, Markle, Gerald, Petersen, James and Pinch, Trevor, eds. (1994). *Handbook of Science and Technology Studies*. Thousand Oaks, CA: Sage.
23. Krawczak Anna (2016): *In vitro. Bez strachu, bez ideologii*. Warszawa: Muza SA.
24. Krawczyk Ewa (2012): *Historia ruchu antyszczepionkowego*, w: *Zdrowie. Przewodnik Krytyki politycznej*. Wyd. 1. Warszawa: Wydawn. Krytyki Politycznej (Przewodniki Krytyki
25. Krimsky Sheldon (2006): *Nauka skorumpowana? O niejasnych związkach nauki i biznesu*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy; Państwowy Instytut Wydawniczy.
26. Latour Bruno (2009a): *Dajcie mi laboratorium a poruszę świat*, w: *Teksty Drugie* (1/2 (115/116)), s. 163-192.
27. Latour Bruno (2009b): *Polityka natury. Nauki wkraczają do demokracji*. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej (Seria Idee, t. 14).
28. Latour Bruno (2009c): *Rozwój głupcze czyli jak modernizować modernizację*, w: *Ekologia. Przewodnik Krytyki Politycznej*, red. Michał Sutowski i Joanna Tokarz. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej; Wydawnictwo Krytyki Politycznej, s. 53-75.
29. Latour Bruno (2010): *Splatając na nowo to, co społeczne: wprowadzenie do teorii aktora-sieci*. Kraków: Universitas.
30. Latour Bruno (2011): *Nigdy nie byliśmy nowoczesni*. Warszawa: Oficyna Naukowa,
31. Latour Bruno (2012a): *Love Your Monsters*, dostępne na stronie internetowej: <http://thebreakthrough.org/index.php/journal/past-issues/issue-2/love-your-monsters>.
32. Latour Bruno (2012b): *Wizualizacja i poznanie: zrysowywanie rzeczy razem*, w: *Avant. Trends in Interdisciplinary Studies* 3 (T).
33. Latour Bruno (2013): *Nadzieja Pandory. Eseje o rzeczywistości w studiach nad nauką*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu

- Mikołaja Kopernika (Polityka w Kulturze).
34. Lemke Thomas (2010): *Biopolityka*: Wydawnictwo Sic!
 35. Mol Annemarie (2008): *The logic of care. Health and the problem of patient choice*. London, New York: Routledge
 36. Mol, Annemarie (2002). *The Body Multiple: Ontology in Medical Practice*, Duke University Press Books.
 37. Mooney Chris, Kirshenbaum Sheril (2009): *Unscientific America. How scientific illiteracy threatens our future*. New York: Basic Books.
 38. Nowak Andrzej W. (2016), Poznań-Warszawa, *Wyobraźnia ontologiczna. Filozoficzna (re)konstrukcja frontowych nauk społecznych*, IBL/Wydawnictwo Naukowe UAM.
 39. Nowak Andrzej W., Abriszewski Krzysztof, Wróblewski Michał, (2016), *Czyje lęki? Czyja nauka? Struktury wiedzy wobec kontrowersji naukowo społecznych*, Poznań Wydawnictwo Naukowe UAM,.
 40. Oreskes Naomi, Conway Erik M. (2011): *Merchants of Doubt: How a Handful of Scientists Obscured the Truth on Issues from Tobacco Smoke to Global Warming*: Bloomsbury USA.
 41. Polak Paulina (2011): *Nowe formy korupcji. Analiza socjologiczna sektora farmaceutycznego w Polsce*. Kraków: Zakład Wydawniczy „Nomos”.
 42. Rabeharisoa Vololona, Moreira Tiago, Akrich Madeleine (2013): *Evidence-based activism: Patients' organisations, users' and activist's groups in knowledge society*
 43. Stankiewicz Piotr (2011): Od przekonywania do współdecydowania: zarządzanie konfliktami wokół ryzyka i technologii, w: *Studia Socjologiczne* (4 (203), s. 95-120
 44. Woźniak Tomasz (2000): *Propaganda scjentystyczna: funkcje społeczne przekazów popularnonaukowych*: Wydawn. Instytutu Filozofii i Socjologii PAN
 45. Zaremba Maciej (2011): *Higienišci. Z dziejów eugeniki*. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne.

Adres	Ul. Szamarzewskiego 89, Budynek E (nowy)
Sala	Sala D
Zapisy na zajęcia	Zgłoszenie droga elektroniczną, pierwsze zajęcia
Kontakt do prowadzącego	awnowak@amu.edu.pl